

Η μεγάλη διαδρομή του Ντέμπα από το Μάλι στη Φιλοσοφική Αθηνών

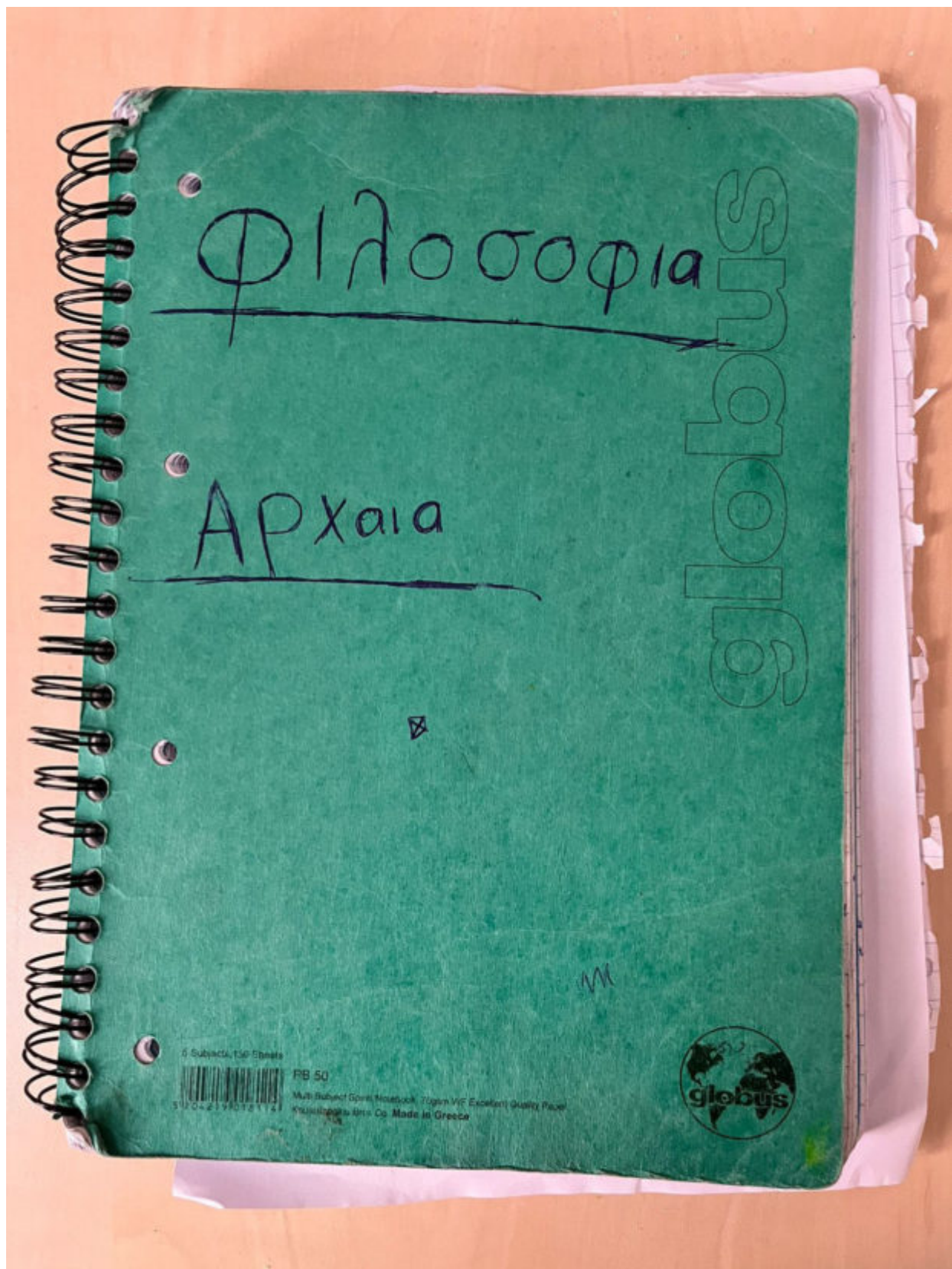
[/ Γενικά Θέματα](#) / [Εκπαίδευση](#) / [Κοινωνιολογικά \(κοινωνική πρόνοια & οικογενειακά θέματα\)](#)

Η ιστορία του ασυνόδευτου πρόσφυγα από το Μάλι που έφτασε στην Ελλάδα στην αρχή της εφηβείας του και φέτος κατάφερε να περάσει στις πανελλαδικές στο τμήμα Γαλλικής Φιλολογίας

Η φωνή του Ντέμπα βγαίνει με το ζόρι από την άλλη άκρη της γραμμής. Στο ερώτημα για το πώς φαντάζεται τη φοιτητική ζωή που τον περιμένει τον ερχόμενο Σεπτέμβριο απαντάει μονολεκτικά. Απλώς «καλή». Λένε πώς αυτά είναι τα καλύτερα χρόνια, του επισημαίνω. «Δεν ξέρω τίποτα για αυτό. Θα το ανακαλύψω μετά», απαντάει ο Ντέμπα. «Δεν ξέρω τίποτα για το Πανεπιστήμιο, μόνο ότι είναι πάρα πολύ δύσκολο».

Είναι μάλλον εσωστρεφής -έτσι τον περιέγραψε και ο καθηγητής που μαζί περάσαν δυόμισι απίθανα χρόνια προετοιμασίας για τις πανελλήνιες-, αλλά ίσως δεν είναι ούτε εξοικειωμένος με τις συνηθείς επιθυμίες και τις προτεραιότητες των συνομηλίκων του. Όπως και για τα υπόλοιπα προσφυγόπουλα, έτσι και για τον Ντέμπα που έφτασε στην Ελλάδα ασυνόδευτος στην αρχή της εφηβείας του, η πρόσβαση στην εκπαίδευση γίνεται μόνο μετ' εμποδίων.

Παρόλα αυτά, με λίγη καλή τύχη, αδιάκοπο διάβασμα και επειδή μάλλον οι περιγραφές των καθηγητών του ως «παιδί-φαινόμενο» δεν απέχουν από την πραγματικότητα, ο Ντέμπα πέρασε φέτος στο Τμήμα Γαλλικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Αθήνας και σκοπεύει να γίνει φιλόλογος.

Στο Μάλι όπου γεννήθηκε, η πρόσβαση στην εκπαίδευση είναι για πολλά παιδιά αδύνατη. Η δράση ένοπλων παραστρατιωτικών οργανώσεων στη χώρα αποτελεί μία από τις κύριες αιτίες που τα σχολεία κλείνουν, μαζί με την υποχρηματοδότηση και τη φτώχεια που αναγκάζει τους ανθρώπους να προτεραιοποιήσουν την

επιβίωση.

Ο Ντέμπα βρέθηκε αρχικά στο -πάλαι ποτέ-μεγαλύτερο και ασφυκτικότερο προσφυγικό camp: τη Μόρια. Άλλες οικογένειες δεν ήθελαν ένα παιδί μόνο του στη σκηνή τους και έτσι ο Ντέμπα ζούσε για πολλούς μήνες ανάμεσα σε δύο καρέκλες, περιγράφουν οι άνθρωποι που τον γνωρίζουν. Ακολούθησαν μήνες αστεγίας στους δρόμους της Αθήνας, μέχρι που εντοπίστηκε και παραπέμφθηκε σε δομή κατάλληλη για ασυνόδευτους ανήλικους. Στην ΜΚΟ Ευρωπαϊκή Έκφραση -ΕΚΠΕΘΕ, ο Ντέμπα θα γνωρίσει τον καθηγητή Κοσμά Δρακάτο και μαζί του τον Ελευθέριο Βενιζέλο, τον Σωκράτη, την Αντιγόνη και θα διανύσει μια ασύλληπτη απόσταση από τα όρια του αναλφαριθμητισμού στα προπύλαια της ανώτατης εκπαίδευσης.

«Του δείχναμε τους δεινόσαυρους και δεν το πίστευε»

Ο Ντέμπα συμμετείχε στις πανελλαδικές εξετάσεις δίνοντας μαζί με τον γενικό πληθυσμό των μαθητών, όλα τα μαθήματα της ομάδας προσανατολισμού ανθρωπιστικών σπουδών, γραπτώς και στα ελληνικά: Αρχαία, Λατινικά, Ιστορία, Γλώσσα και Λογοτεχνία. Ο εκπαιδευτικός Κοσμάς Δρακάτος που ειδικεύεται στη διδασκαλία των ελληνικών ως ξένης γλώσσας τον παρακίνησε να δώσει εξετάσεις αποκρύπτοντάς του, όπως λέει στην «Κ» το απαιτητικό του εγχειρήματος. Όταν ο Ντέμπα πήγε στη δομή ανηλίκων, τον Νοέμβριο του 2020 δεν μίλαγε καθόλου ελληνικά ή αγγλικά και η επικοινωνία τους ξεκίνησε από το μηδέν.

«Κάναμε ασταμάτητα μαθήματα, κάθε μέρα. Ήταν φοβερά συνεπής και καταβρόχθιζε τα πάντα»

«Όταν πήγα στο σχολείο για να γράψω το παιδί, υπήρξαν από τη διευθύντρια καλοπροαίρετες ενστάσεις επειδή ο Ντέμπα δεν είχε το πολιτισμικό και εκπαιδευτικό υπόβαθρο για να μπει στην πρώτη λυκείου -στην Ελλάδα τα ασυνόδευτα παιδιά εντάσσονται στο σύστημα εκπαίδευσης με βάση την ηλικία και όχι τις γνώσεις», εξηγεί ο Κοσμάς Δρακάτος. Ο Ντέμπα ήταν λίγο παραπάνω από 15 χρονών, αλλά η διευθύντρια του σχολείου θεώρησε προτιμότερη για εκείνον την 3η Γυμνασίου παρά την Α΄ Λυκείου, ώστε να μπορεί να ανταπεξέλθει. «Δεν είχε κάνει ποτέ του μαθηματικά, δεν ήξερε καν ότι υπήρχαν δεινόσαυροι. Θυμάμαι, του δείχναμε τους δεινόσαυρους και δεν το πίστευε. Του λείπανε βασικά πράγματα», λέει ο Κοσμάς Δρακάτος.

17η ΕΝΟΤΗΤΑ

Το νόημα του κειμένου

Ο άνθρωπος είναι από τη φύση του πολιτικό ζώο. Αυτό σημαίνει ότι από τη φύση του νιώθει την ανάγκη να ζει σε πόλεις μαζί με άλλους.

Υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των ανθρώπων που ζουν σε ομάδες και των ζώων που ζουν σε ομάδες (= αγέλες). Η μεγάλη διαφορά είναι ότι τα ζώα έχουν κραυγές, για να δηλώνουν τα ευχάριστα, τα δυσάρεστα, τα ωφέλιμα και τα βλαβερά. Από την άλλη, ο άνθρωπος έχει την ομιλία που γίνεται με τη λογική και τη σκέψη. Φυσικά, τα ζώα δεν έχουν τις υψηλές νοητικές ικανότητες του ανθρώπου (= mental abilities). Έτσι, μόνο ο άνθρωπος ξέρει τι είναι δίκαιο και τι άδικο.

Όλα αυτά τα λέει ο Αριστοτέλης, γιατί θέλει να αποδείξει ότι ο άνθρωπος είναι από τη φύση του πολιτικό ζώο και είναι το μόνο ον που δημιουργεί πραγματικές κοινωνίες, αφού κατέχει τη δικαιοσύνη.

Ο Τελεολογικός χαρακτήρας της φιλοσοφίας του Αριστοτέλη. → Για όλα υπάρχει ένας σκοπός.

«οὐθέν γὰρ, ὡς φαίεν, μάτην ἢ φύσις ποιεῖ =

(ὅπως έχουμε ήδη πει πολλές φορές, η φύση δεν κάνει τίποτε δίχως λόγο και χωρίς αἰτία)» + Σχόλιο βιβλ. 1, 1.

• Φαίνεται ο σκοπός και στο σημείο όπου λέει ο Αριστοτέλης ότι τα ζώα έχουν φωνή, για να δηλώνουν τι τους ευχαριστεί και τι τους δυσάρεστοι («ἢ μὲν οὖν φωνή... ἀλλήλοισι») + Σχόλιο από φωτοτυπία

• Η φύση έδωσε στον άνθρωπο τον λόγο, για να μπορεί να ανειληφρονεται το ωφέλιμο και το βλαβερό αλλά και το δίκαιο και το άδικο, ώστε να δημιουργεί κοινωνίες (οικογένεια, κώμη, ανθρώπινη κοινωνία) →

«ὁ δὲ λόγος - ... πόλιν» + Σχόλιο

Αντιθέσεις πολλές → έμφαση στη διαφορά μεταξύ ανθρώπου και ζώων

Όμως, ο Ντέμπα επέδειξε άσβεστη θέληση για μάθηση. «Του έμαθα το αλφάβητο και όλα τα συμφωνικά συμπλέγματα και ήδη από την 3η-4η ημέρα μπορούσε να διαβάζει όπως εμείς, χωρίς βέβαια να καταλαβαίνει ακόμα», περιγράφει ο καθηγητής. «Κάναμε ασταμάτητα μαθήματα, κάθε μέρα. Ήταν φοβερά συνεπής και

καταβρόχθιζε τα πάντα. Τον γράψαμε στο σχολείο στη μέση της σχολικής χρονιάς και μέσα σε έναν χρόνο είχε φτάσει σε επίπεδο B1. Τότε ήταν που είπαμε να ακολουθήσουμε την ύλη του Λυκείου κανονικά. Περάσαμε σε ένα Γ' επίπεδο γλώσσας και το παιδί τα καταλάβαινε όλα», προσθέτει ο κ. Δρακάτος.

«Ναι! Αντιγόνη! yeah!»

Κατά τη διάρκεια αυτού του αγώνα δρόμου για να καλυφθεί ύλη που αφορά αιώνες ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού, ο Ντέμπα δεν μελετούσε με βαριά καρδιά. «Του άρεσαν όλα πάρα πολύ», λέει ο δάσκαλός του. «Διαβάζαμε Αντιγόνη και ενθουσιαζόταν. Ακόμα και σήμερα θυμάται από τον πρόλογο το κομμάτι με τα όρνια για τα οποία ο νεκρός Πολυνείκης θα ήταν θησαυρός («μα το άθλιο το κορμί του Πολυνείκη / στους πολίτες διαλάλησε, κανέναν στη γης να μη το κρύψη ούτε το κλάψη, /μα αθρήνητο και άταφο να τ' αφήσουν, / γλυκό για τα όρνια θησαυρό», Σοφοκλή Αντιγόνη, 25). «Το χαρακτηριστικό του Ντέμπα ήταν ότι ανακάλυπτε τον κόσμο εκείνη τη στιγμή, δεν ήταν σαν και εμάς, ήδη ποτισμένος στην κουλτούρα αυτή και με την παρθένα ματιά που είχε διάβαζε τα επιχειρήματα της Αντιγόνης και τον έβλεπες να παθιάζεται: “Ναι! Αντιγόνη! Yeah!” Ήταν πολύ αστείο αυτό γιατί κατά κάποιο τρόπο ανατρεπόταν μέσα του το προηγούμενο πιστεύω του και νομίζω αυτό του δημιουργούσε δίψα για μάθηση και για την ίδια τη διαδικασία», λέει ο Κοσμάς Δρακάτος.

Πάντως, στη σύντομη και ντροπαλή τηλεφωνική συνομιλία, ο Ντέμπα είπε πως από όλα τα πρόσωπα των βιβλίων του εκείνο που ξεχώρισε ήταν του Ελευθέριου Βενιζέλου. «Μου άρεσε πάρα πολύ η πολιτική που ασκούσε. Ήταν πολύ έξυπνος και ήξερε καλά τη διεθνή πολιτική», λέει στην «Κ». Από την ύλη της Ιστορίας που ήταν και το αγαπημένο του μάθημα στέκεται λίγο στο Ποντιακό ζήτημα και τη Μικρασιατική Καταστροφή. «Η Μικρασιατική καταστροφή είναι σχεδόν το ίδιο πράγμα με το προσφυγικό τώρα. Τα ίδια πράγματα κάνανε και τότε, καταστρέφανε όλα τα χωριά, οι άνθρωποι φεύγανε, προσπαθούσαν να εγκατασταθούν αλλού», λέει σαν να περιγράφει ιστορίες κοινές στην ελληνική και την αφρικανική ιστορία.

«Δεν είμαι ο μόνος που πέρασε στις Πανελλήνιες»

«Τα περισσότερα παιδιά που μένουν σε δομές είτε καταλήγουν στον δρόμο, είτε σε κάποιο camp και εάν είναι αδύναμα σωματικά, όπως ο Ντέμπα, δεν μπορούν να δουλέψουν οικοδομή, ούτε λάντζα. Επομένως, οι πιθανότητες για να καταφέρουν να επιβιώσουν είναι λίγες», λέει ο Κοσμάς Δρακάτος που γνωρίζει το προσφυγικό εκ των έσω. Στον χώρο που μελετούσαν συχνά, στην πολυγλωσσική βιβλιοθήκη του «We Need Books» υπήρχε και ένα κουτί οικονομικής ενίσχυσης -και ακόμα- για την κάλυψη των αναγκών που δεν λύνονται απλώς με το διάβασμα.

«Ήταν κολοσσός συναισθηματικής σταθερότητας όλη τη χρονιά και εμπύχωνε και

τον συμμαθητή του»

Ο Ντέμπα επισημαίνει πως από το διαπολιτισμικό λύκειο στο οποίο φοίτησε, δεν είναι ο μόνος πρόσφυγας που τα κατάφερε στις Πανελλήνιες -άλλα δύο παιδιά θα φοιτήσουν την προσεχή ακαδημαϊκή χρονιά σε σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. «Ναι, μεν, μένουν με τους γονείς τους, αλλά σε άθλιες συνθήκες. Έσφιξαν το ζωνάρι και τα κατάφεραν», λέει ο συμμαθητής τους που παρά τη συνεσταλμένη φύση του, διατέλεσε πρόεδρος του 15μελούς του σχολείου του. «Αν θες να κερδίσεις ποντάρεις στον Ντέμπα», είχε γράψει ο Κοσμάς Δρακάτος και αυτή ήταν και η άποψη όλων όσων τον γνώριζαν στη δομή. «Ήταν κολοσσός συναισθηματικής σταθερότητας όλη τη χρονιά και εμπύχωνε και τον συμμαθητή του», λέει ο καθηγητής.

Ο Ντέμπα έκανε την εντατική προετοιμασία για τις πανελλήνιες μαζί με τον αραβόφωνο Αμάρ. Ο Αμάρ -που έγραψε εντυπωσιακούς βαθμούς για τον λίγο χρόνο που γνωρίζει ελληνικά- δεν πέρασε αυτή τη χρονιά στο Πανεπιστήμιο, έλαβε όμως μια υποτροφία από ιδιωτικό κολλέγιο για να σπουδάσει πολιτικές επιστήμες και θέατρο. Είναι μια ακόμη περίπτωση ενός ταλαντούχου νέου παιδιού με αναξιοποίητες έως τώρα δυνατότητες. Ο Κοσμάς Δρακάτος που ήταν επίσης καθηγητής του διηγείται πως έγραφε επαναλαμβανόμενα, σε ατέλειωτες σελίδες τη φράση «θέλω να κάνω κάτι στη ζωή μου», -τη μόνη που γνώριζε τότε ακόμα, στα ελληνικά.

Ο Ντέμπα, ο Αμάρ και οι συνομήλικοι πρόσφυγες που σημειώνουν σχολικές επιτυχίες μοιάζουν να είναι λίγοι, αλλά είναι ενδεχομένως περισσότεροι των ευκαιριών ένταξης που τους δίνονται. Είναι, άλλωστε, γνωστό πως στις δομές ανηλίκων και στους προσφυγικούς καταυλισμούς της χώρας ενηλικιώνονται, υπό αντίξοες συνθήκες, τα μέλη μιας χαμένης γενιάς.

kathimerini.gr